

Домашна работа - зошто, како и кога

- ☞ Зошто е важна домашната работа по математика и која е нејзината намена ?
- ☞ Како да ги мотивираме учениците да пишуваат домашна работа?
- ☞ Како да се проверува и оценува домашната работа ?

Секој наставник има некој свој пристап кон домашната работа и смислува сопствен начин на решавање на овие проблеми.

Јас во својата работа се трудам што помалку да користам присила и настојувам учениците максимално да ги мотивирам да учат математика и редовно да пишуваат домашна работа. За мотивацијата е важно учениците да разберат зошто нешто од нив се бара, па на почетокот на секоја учебна година треба да се одржи едно посебно предавање во кое ќе се посвети внимание на пишувањето на домашната работа и да им се објасни на учениците зошто постои домашна работа по математика и зошто таа е важна.

Ние наставниците им помагаме на учениците најмногу што можеме на учениците да научат математика, но ако сакаат навистина да научат, мораат сами да вложат труд. Во математиката се бара да можат самостојно да решат некоја задача.

Кога решаваме во училиштето, секогаш има некој кој може да им помогне (наставникот или ученикот до него). Ако сакаат учениците да знаат дали научиле, мора таквите задачи да ги решаваат сами, без туѓа помош, најдобро дома, кога се пишува домашната работа. Ова е слично како на возење на велосипед. Не можете да научите да возат велосипед ако ги гледате другите како возат.

Морате сами да седнете на велосипедот и да вежбате додека не научите. Така е и со математиката. За да научат, мора да вежбаат задачи. А тоа значи сами дома да напишаат домашна работа. Бидејќи е потешко да се научи математика отколку да се вози велосипед, кога учениците имаат тешкотии да ја решат домашната работа треба да побараат помош, ама тие навистина ќе знаат дури откако сами ќе ја решат задачата. Кога штотуку се учи да се вози велосипед, на него сме несигурни и лесно губиме рамнотежа, па и паднеме.

За да можеме добро да возиме, треба да вежбаме возење на велосипед, односно што повеќе да возиме. Така е и со математиката. За да добро се научи математиката и за да бидеме сигурни во решавањето на задачите, мора да се вежба, односно да се решат што повеќе задачи. Тоа се двете најважни цели на домашната работа.

Понекогаш на учениците им се чини дека лекцијата која ја работиме е многу едноставна и дека се научиле на часот. Тоа можеби е точно, ама може само да им се чини дека се знаат, а кога почнат да решаваат задача, некаде можат да “заглават”. Тогаш може да го прашаат наставникот или ученикот кој знае и откако ќе си разјаснат, треба повтроно да провежбаат и така ше бидат сигурни дека навистина знаат.

Кога не би напишале домашна работа, ќе останат во убедување дека знаат, а кога тоа знаење ќе трба да го покачат, ќе настанат проблеми. Ако задачите не пробаат да ги решат сами, нема да знаат кои задачи знаат да ги решат, а кои

не. Значи, домашната работа служи за тоа сами да го проверат своето знаење и да може да прашаат тоа што не им е јасно.

Ако не знаат сами да ги решат задачите од домашната работа, прво треба да ги прашаат учениците кои знаат. Можеби само малку не им е јасно, па другите ученици од класот ќе им објаснат и проблемот ќе биде решен. Ако не знаат ни другите ученици, тогаш се прашува наставникот. Не треба да се плашат да прашаат, бидејќи ако прашањата се “натрупаат”, ќе настанат проблеми.

Часот по математика секогаш почнува со прашањето “ Има ли нешто нејасно од домашната работа? “ Секогаш треба да се најде време да неколку задачи од домашната работа се решат и да се разјаснат сите нејаснотии. Тоа можеби нема да биде цела задача, но наставникот треба да се потруди да одговори на сите поставени прашања. Кога некоја задача се објасни на часот, ученикот треба истата задача повторно сам дома да ја напише, зошто и понатаму ќе важи правилото “Знам дури тогаш кога самостојно ќе ја решам задачата.”

Сега да кажеме нешто во врска со препишувањето. Ако задачите се препишаат, една цел која ја има домашната задача не е исполнета. Не е извежбано она што го знаат учениците, нити виделе што не знаат и што треба да се праша на наредниот час. Можеби им се чини дека препишувајќи ја домашната задача се извлекле и го измамиле наставникот, ама всушност се измамиле самите себеси.

Не извежбале и не ја научиле лекцијата и подоцна ќе им треба многу повеќе труд и време за тие исти задачи да ги совладаат.

Можеби и нема да успеат да ги решат, а последица ќе биде помало знаење и помала оценка од онаа која би можеле да ја имаат ако работат редовно..

Кога треба да се пишува домашната работа? Ова не важи само за математика, туку и за учење на сите предмети. Домашната работа треба да се напише веднаш, оној ден кога е зададена или најдоцна утредента. Зошто не веднаш, туку за два-три дена ?

Ако веднаш се пишува домашната работа, добро ќе се сеќаваат на се што е работено на часот. Веднак се ќе извежбаат и затоа добро ќе го запомнат. Нема да губат време на присетување како се решава некоја задача. Бидејќи се веднаш извежбале, за два-три дена на наредниот час по математика лесно ќе се присетат на се што е работено. Ако на пример домашната работа која е зададена во четврток, ја пишуваат во вторник наутро, бидејќи попладне имаат час по математика, ќе видат дека многу нешто заборавиле. Многу труд и време ќе мора да вложат за да се сетат како се решаваат задачите (ако воопшто успеат да се сетат).

Ќе им биде многу потешко да ги решат задачите, и дел од нив можеби поради тоа нема да го знаат. Во секој случај, ќе вложат многу повеќе труд и време за битно полоши резултати.

Ако сите ученици се придржуваат на ваквиот начин на работа, редовно ја пишувале домашната работа, секогаш прашувале што не им е јасно и дома самостојно го решаваат она што е учено во училиштето, тоа сигурно ќе се види во нивното знаење и на нивните оценки. Квалитетната работа сите ги сполнува со задоволство и учениците сами ќе видат дека математиката и не е толку страшна колку што мислат тие.

Со едно вакво објасување треба и ние наставниците да настојваме максимално да ги мотивираме учениците самостојно да ја пишуваат домашната работа, а со тоа да им објасниме што е квалитетна работа во математиката и како треба да учат.

Учениците кои работат сакаат нивната работа да биде наградена. Затоа домашната работа треба редовно да се прегледува. Наставникот треба да се труди да ја прегледува домашната работа секој час, дури и неколку домашни работи да се оценат. Во евиденцијата за домашна работа да се напише датумот и оцената. Ако ученикот нема домашна работа, не се пишува слаба оцена, туку “нема”. Учениците кои не се задоволни од својата оцена, или немаат домашна работа, можат тоа да го поправат ако донесат домашна работа наредниот час, која повторно треба да се оцени.

Оваа можност за поправка е многу важна бидејќи првата цел на наставникот е да учениците напишаат домашна работа, а не да ги казни оние кои немаат. Исто така учениците треба оцената која ја добиваат за домашната работа да ја сватат како повратна информација за своето знаење и награда за нивната работа, а не како казна. Затоа на учениците кои немаат домашна работа не треба да им се напише слаба оцена, туку да им се даде можност повторно да ја напишаат домашната работа.

Домашната работа би можеала да се оценува според следниот критериум :

- ☞ Одличен : напишана е целата домашна работа (освен можеби една задача), една или две ситни грешки, домашната работа е напишана самостојно.
- ☞ Многу добар : решени се сите задачи освен најтешката, неколку ситни грешки, мала помош при решавањето
- ☞ Добар : помал дел од задачите недостасува, една до две поголеми грешки, домашната е напишана со помош
- ☞ Доволен : недостасуваат поголем број задачи, ама се напишани повеќе од половина задачи, има неколку поголеми грешки и домашната е напишана со поголема помош
- ☞ Недоволен : напишани се помалку од половина задачи, во поголемиот дел задачи направени се крупни грешки, не е ни побарана помош за решавање.

Ако се посомневаме дека домашната работа е препишана, може да побараме од ученикот да ја реши задачата на табла. Просекот на три решени задачи може да се запише како оцена за самостојна работа или активност.

Предметен наставник
Роза Стаменковска